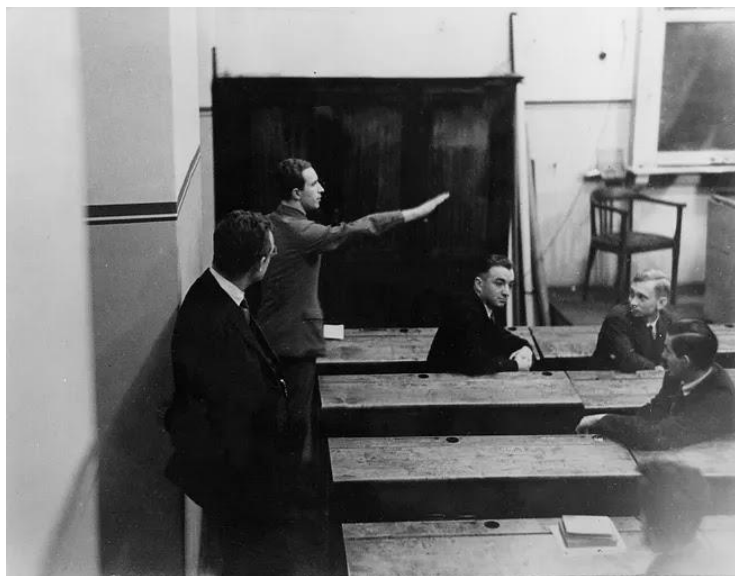

Niall Ferguson: Trădarea intelectualilor

Oricine are o credință naivă în puterea învățământului superior de a însufla moralitate nu a studiat istoria universităților germane din cel de-al Treilea Reich.

Niall Ferguson dec. 2023

Studenti la o școală de oratorie în sala de lectură a Universității Humboldt din Berlin, c. 1931. (Fotografie realizată de bpk/Salomon/ullstein bild via Getty Images)

În 1927, filosoful francez Julien Benda a publicat *La trahison des clercs* - "Trădarea intelectualilor" - care condamnă coborârea intelectualilor europeni în naționalism și rasism extrem. În acel moment, deși Benito Mussolini se afla la putere în Italia de cinci ani, Adolf Hitler era la șase ani distanță de putere în Germania și la 13 ani distanță de victoria asupra Franței. Dar Benda putea deja să vadă rolul pernicios pe care mulți academicieni europeni îl jucau în politică.

Cei care trebuiau să urmărească viața minții, scria el, au inaugurat "epoca organizării intelectuale a urilor politice". Iar aceste ură se mutau deja din domeniul ideilor în cel al

violentei - cu rezultate care ar fi fost catastrofale pentru întreaga Europă.

Un secol mai târziu, mediul academic american a mers în direcția politică opusă - spre stânga în loc de dreapta - dar a ajuns în același loc. Întrebarea este dacă noi - spre deosebire de germani - putem face ceva în acest sens.

Timp de aproape zece ani, la fel ca Benda, m-am mirat de trădarea colegilor mei intelectuali. Am fost, de asemenea, martor la dorința administratorilor, donatorilor și absolvenților de a tolera politizarea universităților americane de către o coaliție iliberală de progresiști "treziți", adepți ai "teoriei rasiale critice" și apologeți ai extremismului islamist.

În toată această perioadă, prietenii m-au asigurat că exagerez. Cine ar putea să se opună la mai multă diversitate, echitate și incluziune în campus? În orice caz, nu au fost întotdeauna universitățile americane orientate spre stânga? Preocupările mele erau poate doar un alt semn că eram genul de conservator care nu avea un viitor real în mediul academic?

Astfel de argumente s-au destrămat după 7 octombrie, deoarece răspunsul studenților și profesorilor "radicali" la atrocitățile comise de Hamas împotriva Israelului a dezvăluit realitățile vieții contemporane din campusuri. Faptul că ostilitatea față de politica israeliană în Gaza alunecă în mod regulat spre antisemitism este acum imposibil de negat.

Nu pot să nu mă gândesc la fiul unui prieten evreu, care este student absolvent la unul dintre colegiile Ivy League. Chiar săptămâna aceasta, s-a dus la biroul care îi fusese repartizat și a găsit, plasat cu grijă sub tastatura calculatorului, un bilet cu cuvintele "KIKE SIONIST!!!" cu litere roșii și verzi.

La fel de tulburătoare ca astfel de incidente - și sunt prea multe pentru a le povesti - au fost răspunsurile dezastruoase și confuze ale liderilor universitari.

Depunând mărturie săptămâna trecută în fața Comisiei pentru Educație și Forță de Muncă a Camerei Reprezentanților, președintele Harvard, Claudine Gay, președintele MIT, Sally Kornbluth, și președintele Universității din Pennsylvania, Elizabeth Magill, au arătat că au fost bine informați de către avocații pe care universitățile lor îi angajează pentru astfel de ocazii.

Ei au oferit explicații corecte din punct de vedere tehnic despre modul în care se aplică regulile Primului Amendament în campusurile lor - dacă se aplică. Da, contextul contează. Dacă tot ceea ce au făcut studenții a fost să scandeze "De la râu la mare", acest discurs este protejat, atât timp cât nu a existat nicio amenințare de violență sau "hărțuire discriminatorie".

Dar motivul pentru care răspunsurile atent formulate ale lui Claudine Gay de marți i-au înfuriat pe criticii ei nu este faptul că erau incorecte din punct de vedere tehnic, ci că erau atât de clar în contradicție cu palmaresul ei - în special cu palmaresul ei ca decan al Facultății de Arte și Științe în anii 2018-2022, când Harvard aluneca spre ultimul loc în clasamentul privind libertatea de exprimare în facultăți.

Uciderea lui George Floyd a avut loc când Gay era decan. La șase zile după moartea lui Floyd, ea a publicat o declarație pe această temă care sugerează că s-a simțit personal amenințată de evenimentele din îndepărtatul Minneapolis. Moartea lui Floyd, a scris ea, a ilustrat "brutalitatea violenței rasiste din această țară" și i-a dat un "sentiment acut de vulnerabilitate". I s-a "reamintit, din nou, cum chiar și cele mai

banale activități ale noastre [adică ale americanilor de culoare], cum ar fi alergatul. ... pot comporta riscuri exagerate. Într-un moment în care tot ce vreau să fac este să-mi iau fiul adolescent în brațe, sunt dureros de conștientă de cât de puțin adăpost îmi oferă acest lucru".

În nimic din ceea ce a spus Gay marțea trecută nu a părut conștientă că studenții evrei ar fi putut simți același lucru după 7 octombrie.

Într-un memorandum adresat facultății la 20 august 2020, ea a scris: "Apelurile pentru dreptate rasială auzite pe străzile noastre au ecou și în campusul nostru, în timp ce ne gândim la deficiențele noastre individuale și instituționale și la responsabilitatea comună a facultății noastre de a aduce adevărul asupra efectelor pernicioase ale inegalității structurale". Gay a continuat: "Acest moment oferă o oportunitate profundă de schimbare instituțională care nu ar trebui și nu poate fi irosită. . . . Vă scriu astăzi pentru a vă împărtăși angajamentul meu personal față de acest proiect de transformare și primii pași pe care FAS îi va face pentru a avansa această agendă importantă în anul care vine."

Așa cum a susținut pe bună dreptate marele sociolog german Max Weber în eseul său din 1917 despre "Știința ca vocație", activismul politic nu ar trebui să fie permis într-o sală de curs "deoarece profetul și demagogul nu au ce căuta pe platforma academică". Acesta a fost, de asemenea, argumentul din Raportul Kalven din 1967 al Universității din Chicago, potrivit căruia universitățile trebuie "să mențină o independență față de mode, pasiuni și presiuni politice".

Această separare între știință și politică a fost complet ignorată în ultimii ani în marile universități americane. În schimb, cele mai elitiste școli ale noastre au îmbrățișat tipul

de "schimbare instituțională" pe care Gay l-a susținut. Priviți unde ne-a dus.

S-ar putea crede că este extraordinar faptul că cele mai prestigioase universități din lume au fost infectate atât de rapid cu o politică impregnată de antisemitism. Cu toate acestea, exact același lucru s-a mai întâmplat înainte.

În urmă cu o sută de ani, în anii 1920, cele mai bune universități din lume se aflau de departe în Germania. În comparație cu Heidelberg și Tübingen, Harvard și Yale erau cluburi de gentlemen, unde studenții acordau mai multă atenție fotbalului decât fizicii. Mai mult de un sfert din toate premiile Nobel acordate în domeniul științelor între 1901 și 1940 au fost acordate germanilor; doar 11 la sută au fost acordate americanilor. Albert Einstein a atins apogeul profesiei sale nu în 1933, când s-a mutat la Princeton, ci între 1914 și 1917, când a fost numit profesor la Universitatea din Berlin, director al Institutului de Fizică Kaiser Wilhelm și ca membru al Academiei Prusace de Științe. Chiar și cei mai buni oameni de știință produși de Cambridge s-au simțit obligați să facă un tur de serviciu în Germania.

Cu toate acestea, profesoriatul german avea o slăbiciune fatală. Din motive care pot fi urmărite încă de la fondarea Reich-ului bismarckian sau poate chiar mai departe în istoria Prusiei, germanii cu educație academică erau neobișnuit de pregătiți să se prosterneze în fața unui lider carismatic, în credința că numai un astfel de lider poate păstra puritatea proiectului naționalist german.

Progresiștii de astăzi se angajează în rasism în numele diversității. Academicienii naționaliști din Germania interbelică au fost cel puțin declarați în ceea ce privește dorința lor de omogenitate și excludere.

Marianne Weber și-a amintit cum, în urma Revoluției din 1918, soțul ei, Max, i-a explicat teoria sa despre democrație fostului comandant militar suprem, generalul Erich Ludendorff:

Weber: Credeți că eu consider Schweinerei pe care o avem acum drept democrație?

Ludendorff: Atunci, care este ideea dumneavoastră de democrație?

Weber: Într-o democrație, poporul își alege un lider în care are încredere. Apoi omul ales spune: "Acum închideți gura și ascultați-mă". Poporul și partidele nu mai au libertatea de a se amesteca în treburile liderului.

Ludendorff: Mi-ar plăcea o astfel de "democrație".

Weber: Mai târziu, poporul poate judeca. Dacă liderul a făcut greșeli - la spânzurătoare cu el!

Studiul lui Rudy Koshar despre orașul universitar Marburg din Hesse ilustrează modul în care această cultură a condus mediul academic german spre nașiști. Frățiile studențești, majoritar protestante, îi excludeau deja pe evrei de la aderare înainte de Primul Război Mondial. În martie 1920, în perioada tulbure de după revoluția care răsturnase regimul imperial și instaurase Republica de la Weimar, un grup paramilitar studențesc a fost implicat într-un atac criminal împotriva muncitorilor comuniști. La alegerile naționale care au avut loc patru ani mai târziu, Blocul Völkisch-Sozialer - din care partidul nazist timpuriu (NSDAP) a fost o parte esențială - a obținut 17,7 % din voturile din Marburg.

Avocații și medicii, toți acreditați cu diplome universitare, erau substanțial suprarprezențați în cadrul NSDAP, la fel ca și studenții universitari (pe atunci o secțiune

mult mai restrânsă a societății decât în prezent). Pentru avocații de vârstă mijlocie, Hitler era moștenitorul lui Bismarck. Pentru fiii lor, el era eroul wagnerian Rienzi, demagogul care unește poporul Romei.

Chiar și un om care se considera liberal, așa cum cu siguranță se considera Max Weber, era sensibil la atracția unui lider carismatic atunci când democrația tânără părea atât de slabă. La trei ani după moartea lui Weber, în 1920, Germania a fost scufundată într-o hiperinflație dezastruoasă. Pentru mulți academicieni germani, numirea lui Hitler în funcția de cancelar în ianuarie 1933 a reprezentat un moment de salvare națională.

"Până la ultima, cea mai adâncă fibră din mine, aparțin Fuhrerului și mișcării sale minunate", a scris avocatul nazist Hans Frank în jurnalul său după un concert la care a participat cu Hitler pe 10 februarie 1937. "Noi suntem, cu adevărat, unealta lui Dumnezeu pentru anihilarea forțelor rele ale pământului. Noi luptăm în numele lui Dumnezeu împotriva evreilor și a bolșevismului lor. Dumnezeu să ne protejeze!" Astfel de gânduri l-au ajutat pe el și pe mulți alți avocați să se împace cu ilegalitatea sistematică care a caracterizat regimul încă de la început.

Academicienii germani au acționat ca un think tank al lui Hitler, punând carne politică pe oasele ideologiei sale rasiste. Încă din 1920, juristul Karl Binding și psihiatrul Alfred Hoche au publicat lucrarea *Permisul de distrugere a vieții nedemne de viață*, care încerca să extrapoleze din costul anual al întreținerii unui "idiot" sau "capitalul masiv care este sustras din produsul național în scopuri complet neproductive".

Există o linie clară de continuitate de la acest tip de analiză până la documentul găsit la azilul Schloss Hartheim în 1945, care a

calculat că, până în 1951, beneficiul economic al uciderii a 70.273 de pacienți cu boli mintale - presupunând o cheltuială zilnică medie de 3,50 Reichsmark și o speranță de viață de zece ani - ar fi de 885.439.800 Reichsmark. Mulți istorici nu au fost cu mult mai buni, producând justificări istorice tendențioase pentru revendicările teritoriale germane din Europa de Est, care implicau deplasări masive de populație, dacă nu chiar genocid.

Studentii ai Universității din Berlin sosesc la un miting de ardere a cărților, 1933. (Fotografie prin Getty Images)

Un factor critic în declinul și căderea universităților germane a fost tocmai faptul că atât de mulți academicieni de rang înalt erau evrei. Pentru unii, antisemitismul lui Hitler a fost, prin urmare - nu spre deosebire de intersecționalitatea rănită din zilele noastre - o oportunitate de carieră.

Pentru academicienii germani de origine evreiască, în special pentru cei care se căsătoriseră cu neamuri și se convertiseră la creștinism, a fost dezorientator.

Cazul lui Victor Klemperer, un convertit la creștinism căsătorit cu o creștină, este ilustrativ. Veteran al Primului Război Mondial, Klemperer a fost numit profesor de limbi și literatură romanică la Universitatea de Tehnologie din Dresda în 1920. "Nu sunt

altceva decât un german sau un european german", a scris Klemperer în jurnalul său, unul dintre cele mai lămuritoare mărturii ale coșmarului evreiesc german. De-a lungul anilor 1930, el a susținut că naziștii erau cei care erau "negermani". " Eu. . . simt rușine pentru Germania", a scris el după ce Hitler a ajuns la putere. "M-am simțit cu adevărat întotdeauna german".

Cu toate acestea, atmosfera din universitățile germane a devenit din ce în ce mai toxică chiar și pentru cei mai asimilați evrei.

În aprilie 1933, în conformitate cu Legea pentru restaurarea funcției publice profesionale, toți funcționarii publici evrei, inclusiv judecătorii, au fost înlăturați din funcție, urmați o lună mai târziu de profesorii universitari. Klemperer și-a consemnat reacția agonizantă în jurnalul său:

10 martie 1933... Este uimitor cât de ușor se prăbușește totul... interdicții sălbătice și acte de violență. Și, odată cu ele, pe străzi și la radio, o propagandă fără sfârșit. Sâmbătă... am auzit o parte din discursul lui Hitler la Königsberg [universitatea din Prusia de Est la care își petrecuse viața Immanuel Kant]... Am înțeles doar câteva cuvinte. Dar tonul! Unduioșenia, cu adevărat lăutărească... Cât timp îmi voi mai păstra catedra?

Klemperer a reușit să se agațe de catedră pentru încă doi ani. Pe 2 mai 1935, însă, a căzut lovitura:

Marți dimineața, fără nici o notificare prealabilă, două foi trimise prin poștă. "În baza paragrafului 6 din Legea pentru restabilirea funcției publice profesionale, am recomandat concedierea dumneavoastră"... La început, m-am simțit alternativ

mut și ușor romantic; acum nu mai există decât amărăciune și mizerie.

Cinci luni mai târziu, pentru a adăuga sare pe rană, i s-a interzis accesul în sala de lectură a bibliotecii universitare "ca narian". Ceea ce a urmat a fost un fel de diminuare implacabilă a drepturilor sale de cetățean.

Antisemitismul naziștilor a dus, desigur, la unul dintre cele mai mari exoduri de creiere din istorie. Peste 200 dintre cei 800 de profesori evrei din țară au plecat, dintre care douăzeci au fost laureați ai premiului Nobel. Albert Einstein plecase deja în 1933, dezgustat de atacurile naziștilor împotriva "fizicii sale evreiești". Exodul s-a accelerat după pogromul cunoscut sub numele de Noaptea sticlei sparte din noiembrie 1938. Principalii beneficiari ai exodului de creiere evreiești au fost, bineînțeles, universitățile din Statele Unite.

Cu toate acestea, pentru Klemperer, emigrarea - mai ales în Palestina, pe atunci un "mandat" britanic, dar și locul unde se afla "casa națională pentru poporul evreu" promisă de guvernul britanic în 1917 - era exclusă. Ar fi fost o recunoaștere a faptului că naziștii aveau dreptate: că el era de fapt evreu, nu german. După cum a spus el însuși: "Dacă se vor înființa acum state special evreiești ... asta ar însemna să-i lăsăm pe naziști să ne arunce înapoi cu mii de ani în urmă ... Soluția problemei evreiești poate fi găsită doar în eliberarea de cei care au inventat-o". Acest tip de raționament a fost cel care l-a convins pe el și pe mulți alți evrei să rămână în Germania până când nu a mai fost posibil să iasă. Unii au ales sinuciderea - de exemplu, lingvistul Hermann Jacobsohn din Marburg, care s-a aruncat sub un tren.

În cele din urmă, Klemperer a evitat deportarea în lagărele de exterminare doar

datorită bombardamentului Royal Air Force asupra Dresdei din februarie 1945, care i-a permis să renunțe la steaua galbenă și să stea ascuns până la capitularea Germaniei.

A rămas în Dresda după ocuparea Germaniei de Est. Nu a trecut mult timp până când a început să observe asemănări între limba noii Republici Democrate Germane, susținută de sovietici, și cea a celui de-al Treilea Reich. La fel ca Hannah Arendt și George Orwell, Klemperer a înțeles că totalitarismul de dreapta și totalitarismul de stânga aveau caracteristici fundamentale similare. În special, le plăcea să le impună Newspeak celor pe care îi subjugau.

Mediile academice germane neevreiești nu l-au urmat pur și simplu pe Hitler pe drumul spre iad. I-a deschis calea. Câteva exemple vor fi suficiente.

SS Oberführer Konrad Meyer, profesor de agronomie la Universitatea din Berlin, a fost unul dintre experții care au contribuit la elaborarea "Planului general de est" (Generalplan Ost) al lui Heinrich Himmler care, în așteptarea victoriei asupra Uniunii Sovietice, trebuia să extindă așezările germane până la Arhanghel, în nord, și Astrahan, în sud. Versiunea lui Meyer propunea înființarea a trei vaste "așezări de marșarier" cu aproximativ cinci milioane de coloniști germani. Soarta popoarelor care trăiau în prezent acolo ar fi fost fie anihilarea, fie epurarea etnică.

În 1940, un student absolvent pe nume Victor Scholz a prezentat o teză de doctorat la Universitatea din Breslau cu titlul "Despre posibilitățile de reciclare a aurului din gurile morților". El și-a desfășurat cercetările sub supravegherea profesorului Herman Euler, decanul Facultății de Medicină din Breslau.

La Auschwitz, SS Gruppenführer Carl Clauberg, profesor de ginecologie la

Königsberg, a încercat să găsească cea mai eficientă metodă de sterilizare a femeilor. Printre tehnicile pe care le-a experimentat se numără injectarea, fără anestezie, a unor substanțe caustice în uterul prizonierelor.

Oricine are o credință naivă în puterea învățământului superior de a insufla valori etice nu a studiat istoria universităților germane din cel de-al Treilea Reich. O diplomă universitară, departe de a-i inocula pe germani împotriva nazismului, i-a făcut să fie mai predispuși să îl îmbrățișeze. Căderea în dizgrație a universităților germane a fost personificată de disponibilitatea lui Martin Heidegger, cel mai mare filozof german al generației sale, de a sări în barca nazistă, cu o broșă cu svastică la rever. A fost membru al Partidului Nazist din 1933 până în 1945.

Mai târziu, după ce totul s-a terminat, istoricul Friedrich Meinecke a încercat să explice "catastrofa germană", argumentând că specializarea tehnică excesivă i-a făcut pe unii germani educați (nu pe el, inutil de spus) să piardă din vedere valorile umaniste ale lui Goethe și Schiller. Drept urmare, aceștia nu au fost capabili să reziste "machiavelismului în masă al lui Hitler".

Romancierul Thomas Mann - care, spre deosebire de Meinecke, a ales exilul în locul complicității - a fost neobișnuit prin faptul că a fost capabil să recunoască, chiar și la acea vreme, că, în "fratele Hitler", elita educată germană posedă un frate mai mic monstruos, al cărui rol era să articuleze și să autorizeze cele mai întunecate aspirații ale lor.

Lecția istoriei germane pentru mediul academic american ar trebui să fie deja clară. În Germania, pentru a folosi limbajul legalist al anului 2023, "discursul a trecut în comportament". "Soluția finală a problemei evreiești" a început ca discurs - mai exact, a

început ca prelegeri, monografiile și articole științifice. A început în cântecele frăților studențești. Cu o viteză extraordinară după 1933, însă, a trecut la comportament: mai întâi, la o discriminare pseudo-juridică sistematică și, în cele din urmă, la un program de genocid tehnocratic.

O studentă la Universitatea din Marburg, 1935. (Fotografie realizată de ullstein bild/ullstein bild via Getty Images)

Holocaustul rămâne o crimă istorică excepțională - diferită de alte acte de violență letală organizată îndreptate împotriva altor minorități - tocmai pentru că a fost comisă de un stat-națiune extrem de sofisticat, care avea în granițele sale cele mai bune universități din lume. Acesta este motivul pentru care universitățile americane nu pot considera antisemitismul ca fiind doar o altă expresie a "urii", la fel de diferită de, să zicem, islamofobia - un neologism care nu ar trebui menționat în același timp. Acesta este motivul pentru care standardele duble ale lui Claudine Gay - cu implicația lor că afro-americanii merită cumva mai multă protecție decât evreii - sunt atât de de neiertătoare.

Acesta este motivul pentru care mințile raționale dau înapoi de la argumentul ei că antisemitismul din campusul Harvard este tolerabil atâta timp cât nu se comite un genocid.

Ei bine, reacția împotriva trădării noastre contemporane a intelectualilor a sosit în sfârșit.

Donatori precum directorul executiv al Apollo, Marc Rowan (absolvent al Penn), fondatorul Pershing Square, Bill Ackman (Harvard) și fondatorul Stone Ridge, Ross Stevens (Penn), au precizat că nu vor mai sprijini instituțiile conduse în acest mod.

Sâmbătă, președintele Penn, Liz Magill, a demisionat, împreună cu președintele consiliului de administrație al Penn, Scott Bok. Poate că vor urma și alții.

Cu toate acestea, va fi nevoie de mult mai mult decât câteva demisii de profil înalt pentru a reforma cultura universităților de elită din America. Aceasta este mult prea înrădăcinată în mai multe departamente, toate dominate de o facultate titularizată, ca să nu mai vorbim de armatele de ofițeri DEI și de ofițeri de la Titlul IX care par, în unele colegii, să fie acum mai numeroase decât studenții.

În *La trahison des clercs*, Julien Benda i-a acuzat pe intelectualii din vremea sa că se bălăcăresc în "pasiunile rasiale, pasiunile de clasă și pasiunile naționale. . . din cauza cărora oamenii se ridică împotriva altora". Liderii academici de astăzi nu s-ar recunoaște niciodată ca moștenitori ai celor condamnați de Benda, insistând că ei sunt de stânga, în timp ce țintele lui Benda erau de dreapta. Și totuși, așa cum Victor Klemperer a ajuns să înțeleagă după 1945, totalitarismul vine în două arome, deși ingredientele sunt aceleași.

Numai dacă universitățile americane, cândva mari, pot restabili - în toată structura lor - separarea Wissenschaft de Politik, pot fi sigure că vor evita soarta Marburgului și a Königsbergului.

*Niall Ferguson este membru al Consiliului de Administrație al Universității din Austin, precum și Milbank Family Senior Fellow la Hoover Institution, Stanford. Este autorul, printre multe alte lucrări, al cărții *The War of the World: History's Age of Hatred* (Penguin).*

SAGA PUBLISHING 2023

Traducerea AG si DeepL

Via Max Tzinman